

Projekt

z dnia 13 czerwca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ LESZNA**

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Leszczyńskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.), w związku z art. 179 ust. 2 oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.)**Rada Miejska Leszna uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się „Leszczyński Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Leszna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania

Przewodniczący Rady
Miejskiej Leszna

Patryk Józefowicz

UZASADNIENIE

Do uchwały Nr

Rady Miejskiej Leszna z dnia 27 czerwca 2024 roku

w sprawie: przyjęcia „Leszczyńskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 -2026”.

W związku z realizacją zadań wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 180 ust.1 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lesznie opracował Leszczyński Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy zastępczej przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań nakreśla kierunki działań w perspektywie 3 letniej, których głównym celem jest systemowe wsparcie rodziny biologicznej oraz tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju pieczy zastępczej w Lesznie ze wskazaniem na rodzinne formy oraz zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych.

Program wpisuje się w „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w mieście Lesznie na rok 2024”.

W związku z powyższym zasadne jest przyjęcie powyższej uchwały.

**LESZCZYŃSKI PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2024 – 2026**

Leszno'2024

Spis treści:

- 1. Wstęp.**
- 2. Opis sytuacji.**
- 3. Diagnoza problemu.**
- 4. Cel główny i cel szczegółowy.**
- 5. Działania.**
- 6. Efekty i wskaźniki.**
- 7. Ryzyko.**
- 8. Monitorowanie i ewaluacja.**

1. Wstęp

Konieczność opracowania „Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej” wynika z zapisów ustawy z dn. 9 czerwca 2011r.

Wyżej wymieniony akt prawny nałożył na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej dla dzieci, które nie mają zapewnionego bezpiecznego rozwoju w swojej rodzinie.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna wymaga szczególnej ochrony i wspierania, ponieważ to w niej wychowują się młodzi obywatele naszego kraju. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest gwarancją dobrze wypełniających swoje role społeczne dzieci i dorosłych.

W każdym aspekcie realizacji programu rodziny będą traktowane przez instytucje, placówki, organizacje w sposób podmiotowy, z poszanowaniem wszystkich przysługujących im praw, a zdanie dzieci będzie wysłuchiwane, biorąc pod uwagę ich wiek i stopień dojrzałości oraz zaistniałe okoliczności.

Program zakłada, że ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z ich rodzicami, opiekunami, krewnymi, bliskimi. W istotny sposób przyczynia się do tego współpraca środowiska lokalnego, w szczególności jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, sądów i ich organów pomocniczych, Policji, instytucji

oświatowych, podmiotów leczniczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz organizacji społecznych.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są w Lesznie zgodnie z zasadą pomocniczości/subsydiarności m.in. poprzez zlecenie realizacji tych zadań organizacjom pozarządowym.

Realizując ustawowe i programowe zadania, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnej pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do swojej rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, kiedy nie jest to zgodne z jego dobrem;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Natomiast piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, które potrzebuje czasowo bezpiecznego środowiska rodzinnego.

2. Opis sytuacji:

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej ma na celu rozwój sieci pomocy dziecku i rodzinie będącym w różnych kryzysowych sytuacjach. Dotyczy zarówno rodzin zastępczych wymagających wsparcia, rodzin zagrożonych nieprawidłowościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzin już dysfunkcyjnych. Głównym założeniem programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodziców przeżywających trudności w podejmowaniu działań opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci, w celu przywrócenia im zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Założenia te będą realizowane poprzez codzienną pomoc/poradnictwo/towarzyszenie/informowanie w sprawach życia codziennego, rozwijanie opiekuńczo-rodzicielskich umiejętności rodzicielskich poprzez warsztaty, spotkania, zajęcia grupowe i indywidualne, a także zapewnienie bezpiecznych warunków socjalno-bytowych, bez których nie jest możliwe dobre funkcjonowanie. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całym systemie rodzinnym. Proponowane działania dotyczą profilaktyki społecznej i zapobieganiu pogłębiania się dysfunkcji w rodzinach z jednej strony oraz interwencji kryzysowej w momencie pogłębienia się już tych dysfunkcji z drugiej strony. Program zakłada także optymalizację działań związanych ze sprawowaniem pieczy zastępczej, rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze pracy z rodziną, tworzenie lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny.

Wszystkie działania skierowane wobec rodzin charakteryzują się:

- wielowymiarowością i zintegrowanym podejściem,
- podmiotowością rodziny i szacunkiem dla jej prawa głosu w sprawach polityki prorodzinnej,
- działaniami profilaktycznymi i zapewnieniem dostępu do powszechnych usług,
- uwzględnieniem organizacji pozarządowych we wspieraniu rodziny.

Program wspierania rodziny odpowiada na realne problemy towarzyszące lokalnej społeczności, szczególnie w obszarze funkcjonowania rodziny zastępczej oraz rodzin biologicznych. Najczęściej są nimi: ubóstwo, wyuczona bezradność, bezrobocie, poczucie izolacji, brak poczucia stabilizacji, problemy wychowawcze i uzależnienia m.in. alkoholizm i narkomania, niepewność dnia jutrzejszego. Problemy te w znacznej części wynikają z wieloletnich czy nawet z wielopokoleniowych procesów, stąd zdiagnozowanie tych problemów wymaga skorzystania z wielu źródeł i gruntownej analizy problemu.

3. Diagnoza problemu:

Zadaniem Miasta Leszno jest organizacja i zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki ze strony rodziców biologicznych. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością po wykorzystaniu przez Miasto Leszno wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, mających na celu przywrócenie jej zdolności do wypełniania tych funkcji. Oczekuje się, że będzie to wstępem do dalszych działań dla dobra dziecka i rodziny. Dziecko w środowisku zastępczym winno przebywać tylko na czas niemożności sprawowania funkcji opiekuńczo wychowawczej przez rodziców.

W celu nakreślenia kierunku działań w obszarze rozwoju pieczy zastępczej w Lesznie w perspektywie 3 – letniej dokonano analizy trzech ostatnich lat: 2021, 2022, 2023.

Analiza ma pomóc m.in.:

- sformułować cele i zadania Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- zdiagnozować bieżące potrzeby,
- dostosować odpowiednią liczbę miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej,
- dostosować właściwe warunki oraz środki finansowe do lokalnych potrzeb i uwarunkowań miasta Leszna.

Zakres analizy:

- Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej ogółem: rodziny spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka na terenie Leszna.
- Liczba zawodowych rodzin zastępczych na terenie Leszna, z podziałem na rodzaje.
- Liczba dzieci w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej.
- Liczba dzieci do objęcia programem usamodzielniania w latach 2024-2026.
- Liczba dzieci z terenu Leszna zagrożonych umieszczeniem poza rodziną biologiczną.
- Liczba dzieci w pieczy zawodowej i instytucjonalnej w Lesznie – stan na grudzień 2023r. w stosunku do posiadanej liczby miejsc zgodnie z limitami Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ:

1) Rodzinne formy pieczy zastępcze:

- a) rodziny zastępcze spokrewnione - tworzone przez wstępnych /dziadków lub rodzeństwo dziecka,
- b) rodziny zastępcze niezawodowe - tworzone przez osoby spokrewnione - inne niż wyżej wymienione lub osoby niespokrewnione z dzieckiem, do 3 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
- c) rodziny zastępcze zawodowe, w tym:
 - specjalistyczne - umieszcza się dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, małoletnie matki z dziećmi, do 3 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
 - pogotowia rodzinne – umieszcza się dzieci na podstawie orzeczenia sądu lub doprowadzone przez Policję, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, do 3 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
- d) rodzinne domy dziecka - w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 8 dzieci, z możliwością przekroczenia limitu,
- e) rodziny pomocowe - sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

2) Instytucjonalne formy pieczy zastępczej:

Formą instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Leszna zgodnie z Ustawą z dnia 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego Dom Dziecka Caritas im. Świętej Rodziny Archidiecezji Poznańskiej, mający swoją siedzibę w Lesznie na ul. Ignacego Paderewskiego 8.

Zgodnie z ww. Ustawą całodobowa placówka przeznaczona jest dla dzieci powyżej 10 roku życia, wymagających szczególnej opieki lub mających trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Łącznie nie może w niej przebywać więcej niż 14 dzieci.

Największą liczbę rodzinnych form pieczy zastępczej stanowią rodziny zastępcze spokrewnione /dziadkowie i rodzeństwo/ tj. średnio 63,67 %, które objęły opieką 44,54 % ogółem dzieci w pieczy zastępczej. Niezawodowe rodziny zastępcze stanowią 25,60 % w systemie rodzin zastępczych i opieką obejmują 23,58 % dzieci. Zawodowe rodziny zastępcze stanowią 10,38 % ogólnej liczby rodzin zastępczych, zabezpieczają one 29,16 % dzieci ogółem w pieczy zastępczej. Nowa rodzinna forma pieczy zastępczej jaką jest jeden rodzinny dom dziecka opieką obejmuje 2,16 % dzieci, natomiast placówka socjalizacyjna opieką obejmują 8,33 % dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Największą liczbę dzieci obejmują opieką spokrewnione rodziny zastępcze. W analizowanym okresie, w latach 2021- 2023 liczba dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej wynosi 99, a w poprzednim okresie 57, co uwidacznia znaczny wzrost napływu nowych dzieci. Również widoczna jest zmiana dotycząca liczby dzieci opuszczających rodziny zastępcze w latach 2021- 2023 wynosi 78 dzieci, a w poprzednim okresie 2018-2020 wynosiła 60 dzieci, Liczba adopcji, natomiast mieści się w zbliżonych granicach tj. analizowany okres 18 adopcji, poprzedni 15. W rodzinnym domu dziecka, który został utworzony w połowie 2023 roku przebywało 12 dzieci. Widoczny jest również wzrost umieszczeń dzieci z Leszna w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W analizowanym okresie troje dzieci z placówki w Lesznie powróciło do domu rodzinnego.

Liczba rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w Lesznie w latach 2021-2023

Rodziny zastępcze	2021	2022	2023
spokrewnione	60	62	62
niezawodowe	23	25	26
zawodowe	9	11	10
rodzinne domy dziecka	0	0	1
Razem	92	98	99

Przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie Leszna były najczęściej uzależnienia (alkoholizm, narkomania, hazard), niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców itp. Dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej z dwóch zasadniczych przyczyn: dysfunkcji rodziny i niewydolnego systemu wsparcia pomocy rodzinie.

Zgodnie z art. 140 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą zostają objęci wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lesznie. Osobom usamodzielnianym w ramach w/w wsparcia zapewnia się pomoc psychologiczną, udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

Liczba dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Lesznie objętych programem usamodzielniania w latach 2024-2026

Pieczka zastępcza	2024	2025	2026
Rodziny zastępcze spokrewnione	4	7	6
Rodziny zastępcze niezawodowe	6	7	3
Rodziny zastępcze zawodowe	1	1	2
Rodzinne domy dziecka	1	1	2
Placówki opiekuńczo - wychowawcza	1	2	3
Razem	13	18	16

Wychowankowie pieczy zastępczej obejmowani są następującymi formami pomocy finansowej:

- a) na kontynuowanie nauki,
- b) na usamodzielnienie:
 - dla opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną, jeżeli przebywało się w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat,
 - dla opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo- wychowawczą, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 1 roku,
 - na zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych wypłacana jednorazowo, w gotówce lub w formie rzeczowej, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia.

Zgodnie z art. 140 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie, która po osiągnięciu pełnoletności, opuszcza rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą przyznaje się pomoc w formie świadczeń pieniężnych na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

Dzieci z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej objęte są również Indywidualnym Programem Usamodzielnienia, z którego skorzystało w analizowanym okresie 42 dzieci, a skorzysta w najbliższych trzech latach 47 dzieci.

W powrocie dzieci do środowiska rodzinnego ważnym elementem jest współpraca rodziców z asystentem rodziny.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	39	46	46

Analiza danych wskazuje, że w badanym okresie liczba rodzin korzystających z asysty rodzinnej wzrosła w 2022r. w stosunku do 2021r. i utrzymała się na tym samym poziomie w 2023r. w stosunku do 2022r.

Liczba rodzin biologicznych na terenie miasta Leszna, z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę	13	10	20

Z powyższych danych wynika, że w 2023 roku nastąpił spory wzrost liczby rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę. Najniższy wskaźnik zakończonej współpracy nastąpił w 2022 roku. Wysoki wskaźnik zakończonej współpracy asystenta z rodziną najprawdopodobniej może wynikać z wysokiego poziomu dysfunkcyjnego funkcjonowania rodzin, co powoduje umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

W analizowanym okresie w latach 2021-2023 roku liczba umieszczonych dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych utrzymuje się na wysokim poziomie. Jest to spowodowane następującymi czynnikami:

- długim trwaniem postępowań sądowych rozstrzygających o sytuacji prawnej i faktycznej dzieci,
- wysokim poziomem dysfunkcji rodziców biologicznych, spowodowanych uzależnieniami oraz niepełnosprawnością,

- koniecznością udzielania bardzo wysokiego poziomu wsparcia rodzinom biologicznym w celu powrotu do nich dzieci,

Dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych są umieszczane na czas toczącej się sprawy dotyczącej rodziny pochodzenia, jak również z interwencji czy nagłych sytuacji rodzinnych spowodowanych stanem zdrowia członków rodziny.

Od ok 4 lat obserwuje się widoczne ilościowe i jakościowe przeciążenie pracą u zawodowych rodzin zastępczych, spowodowane długotrwałym pobytem dzieci w rodzinie zawodowej, sytuacją zdrowotną dzieci tj. ciężkimi chorobami lub upośledzeniami. Syndromy wypalenia zawodowego zauważalne są także wśród kadry pomocowej: koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodziny. Przyczyny takiego stanu należy upatrywać w braku rozwiązań systemowych, określających w sposób przejrzysty działania poszczególnych służb oraz ich finansowanie.

4. Cel główny i cele szczegółowe:

CEL GŁÓWNY:

Zapewnienie dzieciom bezpiecznego i prawidłowego rodzinnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- poprawa psychospołecznego funkcjonowania rodziców, zwłaszcza w pełnieniu ról: opiekuńczej, wychowawczej i socjalizacyjnej,
- poprawa zdrowia psychicznego i fizycznego dzieci i młodzieży,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju zgodnych z ich dobrem, ich potencjałem i oczekiwaniami,
- kompensacja i korekcja nieprawidłowości rozwojowych u dzieci i młodzieży,
- wzmocnienie i rozwój umiejętności komunikacyjnych i rozwiązywania konfliktów przez rodziców i młodzież,
- zwiększenie liczby rodzin radzących sobie z trudnościami życia codziennego,
- zwiększenie liczby zastępczych rodzin zawodowych i niezawodowych otwartych na przyjęcie dzieci,
- wzmocnienie psychospołeczne rodzin zastępczych i zapobieganie ich wypaleniu i zniechęceniu,
- rozwój rodzin pomocowych i wspierających,
- zmniejszenia liczby dzieci umieszczanych poza rodziną biologiczną,

- wzrost liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- bardziej efektywna współpraca instytucji, placówek organizacji pracujących w obszarze pomocy dziecku i rodzinie,

5. Działania:

Cele w zakresie wspierania rodziny będą osiągnięte poprzez następujące działania:

- pomoc rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychospołecznych i wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie rodziców do poszukiwania, podejmowania i utrzymywania pracy zarobkowej, a także do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie dzieci, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- wspieranie dzieci przez towarzyszenie im podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w Kodeksie postępowania karnego,
- działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- indywidualne i rodzinne konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, w szczególności dotyczące kwestii opiekuńczo-wychowawczych,
- terapię i mediacje,
- pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńcze i specjalistyczne,
- spotkania, mające na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji w formie grup wsparcia, grup samopomocowych, grup edukacyjnych,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- tworzenie programów profilaktycznych przeciwdziałających dezintegracji rodziny i wykluczeniu społecznemu,

- o plany pracy z rodziną tworzone we współpracy z członkami rodziny, w tym te, które powinny zostać skoordynowane z planami pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- o doraźne monitorowanie funkcjonowania rodziny.

W celu osiągnięcia celów i prowadzenia działań niezbędna jest współpraca poszczególnych Działów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie udzielających wsparcia rodzinom z dziećmi z innymi jednostkami administracji rządowej i samorządowej: służbami wojewody i służbami marszałka województwa, sądami, policją, prokuraturą, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz właściwymi organizacjami pozarządowymi.

W tworzeniu lokalnego systemu wspierania dziecka i rodziny szczególnie ważna jest rola zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych działających na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Powyższe kwestie mają na celu stworzenie spójnego systemu wsparcia rodziny.

Do działań podejmowanych przez organizatora pieczy zastępczej, którego zadania są realizowane w Lesznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, należą:

- o prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- o kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- o organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- o zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
- o organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,

- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki,
- stworzenie systemu specjalistycznego wsparcia funkcjonujących już zawodowych rodzin zastępczych,

W trakcie trwania 3 letniego Programu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lesznie będzie podejmował działania zmierzające do:

- Odpowiadającego na realne potrzeby zwiększenia liczby zawodowych rodzin zastępczych, w tym rodzinnych domów dziecka,
- Zwiększenia liczby rodzin pomocowych,
- Powstania rodzin wspierających. Utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci,
- Utworzenia placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego i interwencyjnego.

6. Efekty i wskaźniki:

Poniższe wskaźniki umożliwią monitoring realizacji działań zaplanowanych w ramach niniejszego programu:

- a) liczba zgłaszających się kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- b) liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze,
- c) liczba nowych rodzin zastępczych, szczególnie niezawodowych i zawodowych,
- d) liczba utworzonych rodzin pomocowych,
- e) liczba rodzin zastępczych biorących udział w rozmowach pedagogicznych, szkoleniach i warsztatach,
- f) liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z podziałem na pieczę rodzinną i instytucjonalną,
- g) liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych biorących udział w rozmowach pedagogicznych i warsztatach,
- h) liczba porad udzielonych w ramach poradnictwa specjalistycznego,
- i) liczba szkoleń, warsztatów i konferencji dla kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej oraz opieki nad dzieckiem i rodziną,
- j) liczba osób biorących udział w w/w szkoleniach,
- k) liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) pod opiekę rodziców biologicznych,
- l) liczba rodzin i liczba dzieci w tych rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny,
- m) liczba wydanych postanowień sądowych o umieszczeniu lub zabezpieczeniu dzieci w pieczy zastępczej,

- n) liczba postanowień sądowych o umieszczeniu lub zabezpieczeniu dzieci w pieczy zastępczej, których nie zrealizowano i wdrożono inne formy pomocy rodzinie,
- o) działania podejmowane (rodzaje pomocy) wobec rodzin z dziećmi mających trudności w wypełnianiu swoich ról społecznych.

Zakłada się, że realizacja programu podniesie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Tym samym nastąpi zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.

7. Ryzyko:

Do głównych zagrożeń związanych z realizacją programu wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej można zaliczyć między innymi:

- a) brak kandydatów wykazujących gotowość do sprawowania zastępczej funkcji opiekuńczej,
- b) brak miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- c) niewystarczająca dostępność do specjalistów i ośrodków leczenia uzależnień,
- d) - niski poziom świadomości w sferze opiekuńczo-wychowawczej ze strony rodziców biologicznych,
- e) niewystarczający poziom współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie: instytucjami publicznymi pomocy społecznej i wspierania rodziny, sądami rodzinnymi, służbą zdrowia, policją i prokuraturą, placówkami oświatowymi i edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi,
- f) brak zaplecza wsparcia psychologicznego/psychiatrycznego dla osób/rodzin w nagłym kryzysie,
- g) wypalenie kadry wspierającej rodziny zastępcze oraz w ogóle niewystarczające zasoby kadrowe,
- h) opór przed współpracą rodzin z wyuczoną bezradnością z instytucjami pomocy społecznej,
- i) brak regulacji sytuacji prawnej dzieci/przedłużające się postępowania sądowe,

- j) biurokracja utrudniająca działania, współpracę i szybkie reagowanie, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych,

8. Monitorowanie i ewaluacja:

Realizacja Programu będzie podlegała corocznemu sprawozdaniu z działań zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lesznie w części dotyczącej wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej.

Przedmiotem ewaluacji programu będzie ocena skuteczności podejmowanych działań, określająca stopień/poziom realizacji celów Programu i osiągnięcia efektów i wskaźników Ewaluacja przeprowadzana w trakcie realizacji programu w oparciu o dane i oceny ma umożliwić modyfikację programu, gdyby wynikało zagrożenie dla realizacji kluczowych celów programu.